

מדינת ישראל
בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

ערר (י-ם) 17-3412

בית הדין לעררים בית דין ירושלים
בפני כב' הדיינת שרה בן שאול ויס

העררים:

1. סדר, ת.ז.

2. סדר, מס'

ע"י ב"כ עו"ד חסן אבו דיאב

נ ג ד

משרד הפנים - רשות האוכלוסין וההגירה

המשיב:

ע"י הלשכה המשפטית

פסק דין

1. עניינו של ערר זה הוא בשאלה האם העוררת 2 היא תושבת האזור. אין מחלוקת בין הצדדים על העובדות: העורר הוא תושב קבע בישראל, אשר נישא לעוררת, אזרחית ירדן ילידת שנת 1980, בירדן, ביום 10.8.98; שבועיים לאחר נישואיהם (ביום 28.8.98) עברו העוררים להתגורר באבו דיס, הנמצאת באזור, ושם התגוררו עד ליום 20.9.02, דהיינו- ארבע שנים.
2. רק ביום 5.1.05 הגיש העורר את הבקשה הראשונה להסדרת מעמדה של העוררת, והיא אושרה לאחר חקירה ודרישה (וקבלת חקירות המל"ל) וביום 12.1.06 ניתנה לעוררת אשרת ב/1. החל מחודש 9.06 ועד לחודש 11.08 ריצה העורר מאסר בפועל ובקשת העוררים סורבה והעוררת נותרה בישראל ללא מעמד או אשרה (יוער, כי לעוררים חמישה ילדים הרשומים כתושבי קבע). ביום 30.12.09 הגיש העורר את הבקשה השנייה להסדרת מעמד העוררת; ככל הנראה אבדה הבקשה כיוון שביום 10.9.12 "התקבלה בקשה משוחזרת" אשר אושרה וביום 13.11.12 ניתנה לעוררת, שוב, אשרת ב/1; הפעם ציין המשיב בהחלטתו כי הוא רואה בעוררת "תושב האזור" כמשמעו בחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן: חוק הוראת השעה או:

מדינת ישראל בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

החוק), ועל כן לא ישודרג מעמדה. ביום 3.8.16 ביקשה העוררת את שדרוג מעמדה למעמד ארעי, וביום 28.6.16 נדחתה בקשה זו לאור סיווגה של העוררת.

3. ערר פנימי נדחה ביום 25.10.16 וביום 27.11.16 הוגש ערר (י-ם) 3900-16; ערר זה נמחק ביום 5.2.17 לאחר שהמשיב הודיע כי "מבלי להודות בטענות העולות בערר ותוך שמירה על טענות המשיבה לגופו של עניין, הוחלט להשיב את הבקשה לטיפול". למרות שהמשיב התחייב בהודעתו זו להחליט מחדש בבקשה לשדרוג תוך 60 יום, רק ביום 11.6.17 ניתנה החלטתו- החוזרת על ההחלטה הקודמת, לפיה כיוון שהעוררת התגוררה באזור משך 4 שנים (ואף האריכה את אשרת שהייתה באזור עד ליום 27.3.99) הוא רואה בה תושבת האזור. ביום 9.7.17 הוגש ערר זה.

4. ביום 9.1.17 ניתן פסק הדין בעמ"ן 20474-08-16 סלאחאת ואח' נ' משרד הפנים רשות האוכלוסין וההגירה (פורסם בנבו)(להלן: עניין סלאחאת); ביום 28.2.18 נערך דיון בערר, אליו הגיע המשיב ללא כתב תשובה, ואני התרתי הגשת תמצית העובדות לצורך ייעול הדיון. בדיון טען ב"כ העוררים כי תושבות כהגדרתה, אינה אלא שיקוף של מציאות חיים ומרכז חיים, וכי בהעדר כל זיקות אחרות לאזור (כגון רכוש או בני משפחה), בחלוף 15 שנים ממועד עזיבתה של העוררת את האזור, אין היא יותר "תושבת האזור". קיצורו של טיעון ב"כ המשיב הוא כי "פעם תושב האזור- תמיד תושב האזור", ובתום הדיון הוריתי: "בנסיבות העניין וכיון שהשאלה העומדת פה לדיון בערר זה אינה בעלת אופי של מחלוקת עובדתית אלא שאלה עקרונית והיא האם מי שהתגורר באזור במשך 4 שנים רק לאחר שהתבגר ובכך הפך להיות תושב האזור בדרך של "מעמד נרכש" ואינו רשום באזור, יישאר מוכר על ידי המשיב כתושב האזור גם 15 שנים לאחר שנכנס לישראל ואינו מתגורר עוד באזור – ב"כ הצדדים יגישו את טיעוניהם בעניין זה תוך צירוף אסמכתאות תוך 14 יום. לאחר מכן יינתן פסק דין."

5. ב"כ העוררים הסכים באדיבותו להמתין עד לתום שביתת ב"כ המשיב, ולאחר שהסתיימה השביתה הוריתי למשיב לעמוד בהתחייבותו; משלא ניתנה כל תגובה מאת המשיב, הוריתי ביום 5.6.18 לב"כ העוררים להגיש את טיעוניהם המשלימים לעניין זה, וקבעתי כי "לאחר מכן יינתן פסק דין ללא מתן אפשרות למשיב להגיב". ביום 6.6.18 הוגשו טיעוניהם המשלימים של ב"כ העוררים.

6. כאמור, השאלה העומדת במרכזו של דיון זה היא משמעותו של "תושב האזור"; סעיף 1 לחוק הוראת השעה, כפי שתוקן בשנת 2005, קובע:

"תושב אזור" – מי שרשום במרשם האוכלוסין של האזור, וכן מי שמתגורר באזור אף שאינו רשום במרשם האוכלוסין של האזור, ולמעט תושב יישוב ישראלי באזור.

7. ב"כ העוררים טוען, כי כיוון שהעוררת התגוררה באזור לפני כניסת התיקון לחוק לתוקף, אין להחיל עליה באופן רטרואקטיבי את הגדרת תושב האזור, כפי שתוקנה. בקשת העוררים הראשונה, שאושרה בשנת 2006, לאחר כניסת התיקון לתוקף, לא קבעה כי המשיב רואה בעוררת תושבת האזור, והיא אף אושרה לפני שמלאו לעוררת 25 שנים, כפי שדורש חוק הוראת השעה

מדינת ישראל בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

מתושבות האזור (סעיף 3(2) לחוק). כיוון שהעוררת התגוררה באזור בעבר ולא במועד הגשת הבקשה השנייה או אף בסמוך למועד הגשתה, אין לראות בה תושבת האזור; לשון החוק אינה קובעת כי כל מי שהתגורר אי פעם באזור ייחשב ככזה, ועל כן אין לראות בעוררת, שבמועד הגשת הבקשה השנייה התגוררה בישראל פרק זמן ממושך, כתושבת האזור.

8. כיוון שהעוררת אינה רשומה באזור, היה על המשיב לבחון את עניינה בהתאם לאמור בפסק הדין בע"מ 1628/08 מדינת ישראל נ' זיאד חטיב (פורסם בנבו, 30.1.11) (להלן: עניין חטיב), ולבחון את זיקותיה לאזור, אך המשיב לא עשה זאת אלא קבע על הסף כי היא תושבת האזור; מירב זיקותיה של העוררת אינו לאזור, אלא לירדן, שם נולדה, גדלה, התחנכה, ואף מתגוררים בה עדיין כל קרובי משפחתה- הוריה, אחיה ואחיותיה.

9. מוסיף ב"כ העוררים וטוען, כי תושבות אינה אלא שיקוף של מציאות, כפי שנקבע בבג"ץ 282/88 עווד נ' יצחק שמיר (פ"ד מב(2)424) ועל כן כפי שאפשר "לרכוש" מעמד זה, ניתן גם "לאבדו".

10. דין הערר להתקבל.

11. ראשית, יידחה הטעון כי כיוון שהעוררת התגוררה בישראל עובר להגשת הבקשה (הראשונה או השנייה), אין המשיב יכול להחיל עליה את חוק הוראת השעה ומדובר בהחלה רטרואקטיבית; קבלתו של טעון זה כמוהו כטיעון כי חוק הוראת השעה אינו חל על תושב האזור שאינו רשום באזור אך התגורר בו, כדוגמת העותר בבג"ץ 9794/02 אלעביד נ' השר לבטחון פנים (28.5.07) (להלן: עניין אלעביד): "באשר לתחולתו של חוק האזרחות על ענייניו של העותר, הרי שבנסיבות העניין ונוכח הגדרתו של 'תושב האזור' בחוק, יש לראות את העותר, אשר התגורר בשטחי הרשות במשך 3 שנים בטרם נכנס לישראל, כנכלל בגדר הגדרה זו". כן ראו האמור בעת"מ 803/06 שאהין סוהיר ואח' נ' שר הפנים (פורסם בנבו, 29.7.08); עת"מ 407/07 דלאל סאלח אלדרדון נ' שר הפנים (פורסם בנבו, 7.9.09); עת"מ 168/06 אבו אלהוא נ' שר הפנים (פורסם בנבו, 29.8.06); עת"מ 325/06 ניבין מריש נ' שר הפנים (פורסם בנבו, 24.8.08).

12. מכאן ברור כי העוררת הייתה תושבת האזור, גם אם טעה המשיב עת אישר את בקשתה הראשונה להסדרת מעמדה, ולא קבע כך מפורשות. כאן יוסף, כי בפסק הדין בע"מ 5718/09 מדינת ישראל נ' סרור (פורסם בנבו, 27.4.11) נקבע: "בהקשר זה אוסיף ואדגיש, כי אף שקיומו של מרכז חיים בישראל בשנתיים שקדמו להגשת הבקשה הוא תנאי לקבלת מעמד בישראל בהתאם לנוהל רישום ילדים, אין משמעות הדבר כי כל מי ששהה שנתיים בישראל עובר להגשת בקשתו איננו עוד "תושב אזור". יובהר, כי העוררת אינה רשאית לטעון כי התגוררה בישראל שבע שנים עובר להגשת הבקשה השנייה, כיוון שאינה יכולה להבנות משנות מגוריה בארץ ללא היתר לפני הגשת הבקשה הראשונה או לאחר שהבקשה הראשונה סורבה בגין מאסרו של העורר (והיא לא מיחתה על כך); "מטרתו של תנאי הזיקה היא לבחון את עוצמת הקשר של הפרט למקום. אכן, שאלה זו הינה שאלה עובדתית שאינה נגזרת במהותה מדרך כניסתו או חוקיות שהייתו. יחד עם זאת, התעלמות מוחלטת משאלה זו בעת בחינת זיקתו של מבקש המעמד לארץ, עלולה להוביל הלכה למעשה למצב בו ייצא חוטא נשכר. אשר על כן, נראה כי יש להתייחס לשאלת חוקיות השהיה

מדינת ישראל בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

ביחס לאורך התקופה בה שהה מבקש המעמד בארץ. (עע"מ 8611/08 זולדי נ' שר הפנים (27.2.11))

13. ואולם, בנסיבות המצטברות, לפיהן העוררת אינה רשומה באזור, היא אזרחית מדינה אחרת בה נולדה והגיעה לבגרות, לאזור נכנסה רק לאחר נישואיה ולאחר שבגרה ואין לה קשרים או זיקות אחרות לשם; מירב זיקותיה הן למדינת אזרחותה, ירדן, ואין היא טוענת כי מירב זיקותיה לישראל בגין שהותה הארעית פה (ראו והשוו פסק הדין בעת"מ 430/04 עבד אל ג'אבר נ' שר הפנים, פורסם בנבו, 18.3.04); מצאתי כי מעמדה ה"נרכש", דה-פקטו, אשר ייצג את מרכז חייה בפועל, יכול גם "לאבוד", בחלוף כעשור וחצי בהם אין העוררת מנהלת את חייה באזור ואינה משמרת כל זיקה, ולו קלושה, לאזור.

14. בעניין סלאחאת בחן בית המשפט את השאלה האם המערערים הם תושבי האזור, הגם שאינם רשומים בו: "בפסיקת בית המשפט העליון נקבע (עע"מ 1621/08 מדינת ישראל נ' חטיב (30.1.11)), כי החלופה האמורה דורשת מגורים בפועל באזור (פסקה 9 לפסק דינה של כב' הנשיאה ד' ביניש; ראו בהקשר זה גם בדברי ההסבר להצעת חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) (תיקון), התשס"ה - 2005, ה"ח 173, 624). בעניין חטיב נקבע עוד (בפסקה 12), כי לעניין חלופה זו, נדרשת "בחינה מהותית – בהתאם למבחן מירב הזיקות – באשר לתושבותו בפועל של מבקש המעמד". על רקע זה, יש לפנות לעובדות המקרה שבפניי. (...) מכך עולה, כי בעת הגשת הבקשה נשוא ההתדיינות, בשנת 2011, מרכז חייהם של המערערים היה בעיר ירושלים מזה כשש שנים. מירב זיקותיהם היו, במובהק, לעיר ירושלים, ולמדינת ישראל. (...) מדובר בפרק זמן ממושך, בו עולה כי משפחת המערערים עקרה עצמה מן האזור, וחדלה בבירור משיבת הקבע בו (השוו לבג"צ 282/88 עווד נ' ראש הממשלה ושר הפנים, פ"ד מב(2) 424 (1988), בפסקה 15 לפסק דינו של כב' השופט א' ברק). בנסיבות אלה, בנקודת הזמן הרלוונטית אין לראות עוד במערערים כתושבי האזור, במובן חוק הוראת השעה. ממילא חוק הוראת השעה אינו חל עליהם."

15. כן נבחן בעניין סלאחאת עניין אלעביד: "באותה פרשה היה מדובר בעותר אשר התגורר בשטחי הרשות הפלסטינית במשך כשלוש שנים, ובהמשך לכך שהה כשלוש שנים בתחומי מדינת ישראל, עד להגשת בקשה לאיחוד משפחות, בשנת 2002. בפסק הדין נקבע לגביו כי הינו תושב האזור, במובן חוק הוראת השעה. ברם, פרק הזמן בו שהו העותרים בתחומי מדינת ישראל, בלא אינדיקציה לזיקה ממשית לאזור, ארוך בהרבה. במצב זה, ובשים לב לכך שבאותה פרשה לא הוחלה אמת המידה שנקבעה בעניין חטיב, אין בתוצאה אליה הגיע בית המשפט בנסיבותיו של פסק הדין האמור, כדי להכריע את תוצאתו של המקרה הנוכחי."

16. כיוון שהמשיב בחר למלא פיו מים, לא העלה כל טענה מקדמית או דיונית ואף בחר שלא לטעון לגופו של עניין ולא הצביע על כל זיקה של העוררת לאזור מעבר לשנות מגוריה בו בעבר, אין לי אלא לקבוע כי העוררת "איבדה" את מעמדה כתושבת האזור לאחר חמש עשרה שנים בהן לא התגוררה בו, ועל כן חוק הוראת השעה אינו חל עליה.

מדינת ישראל
בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

17. הערר התקבל; המשיב ישדרג את מעמדה של העוררת למעמד של תושב ארעי, בכפוף להוכחת מרכז חיים ולהעדר מניעות פליליות או בטחוניות, ויישא בהוצאות העוררת בסך 6,000 ש"ח.

ניתנה היום, ל' סיון תשע"ח, 13/06/2018 בהעדר הצדדים.

שרה בן שאול ויס, דיינת
בית הדין לעררים